

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คำว่า “การพัฒนาชุมชน” (Community Development) เริ่มมาจากการใช้ครั้งแรกในชื่อของ “การศึกษามวลชน” (Mass Education) ในรายงานเกี่ยวกับการศึกษามวลชนในสังคมแอฟริกัน ที่คณะกรรมการที่ปรึกษาฝ่ายการศึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศไทยได้นำเสนอต่อรัฐบาล รายงานฉบับนี้ได้เสนอแนะให้ทางรัฐบาลกำหนดนโยบายการปกครองด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ร่วมควบคุมการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมของตนเอง ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเสนอแนะนี้เป็นลักษณะของการพัฒนาชุมชน แต่ในช่วงแรกนั้นในชื่อของ “การศึกษามวลชน” ไม่ได้ได้รับความนิยมมากนัก อันเนื่องมาจากคำว่า “มวลชน” ที่มีความในลักษณะทางการเมืองมากเกินไป ประกอบกับเมื่อมีการแปลเป็นภาษาท้องถิ่นก็อาจจะมีความเข้าใจผิดได้ ซึ่งคำว่า “การพัฒนาชุมชน” ได้ถูกนำมาใช้อย่างจริงจังเป็นครั้งแรกคือเมื่อปี ค.ศ.1948 ในที่ประชุมสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญเรื่องการบริหารและการปกครองประเทศในทวีปแอฟริกา ที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ หลังจากนั้นก็ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายไปทั่วโลก

จากความเป็นมาของการพัฒนาชุมชนนั้น เราจะเห็นว่าการพัฒนาชุมชนเป็นวิธีการที่ต้องการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน การพัฒนาชุมชนจึงเปรียบเสมือนเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนของตนเอง และเป็นกระบวนการที่ต้องการให้ชุมชนรู้จักจัดการตนเอง อย่างที่เราจะเห็นได้จากเหตุการณ์หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่นำเอาวิธีการพัฒนาชุมชนมาใช้ในกลุ่มประเทศเสรีประชาธิปไตย เอาวิธีการพัฒนาชุมชนมาใช้ในการพัฒนาประเทศ ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตนเอง ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันและต่อสู้กับการแข่งขันในเชิงอุดมการณ์ของทางกลุ่มประเทศสังคมนิยมคอมมิวนิสต์

แต่อย่างไรก็ตามภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ยุติลงนั้นพบว่า การพัฒนาถูกเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในค่ายทุนนิยม ซึ่งได้ทำให้กลุ่มประเทศด้อยพัฒนาหรือประเทศโลกที่สามกลายมาเป็นปัจจัยสำคัญที่ประเทศพัฒนาแล้วในโลกตะวันตกพยายามที่จะหาทางกำหนดวิธีการสำหรับการพัฒนาประเทศเหล่านี้ ด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจ เร่งพัฒนาภาคอุตสาหกรรม กระตุ้นเศรษฐกิจให้มีการเจริญเติบโตขึ้น นั่นก็หมายรวมถึง

ประเทศไทยด้วยเช่นกัน ที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มของประเทศด้อยพัฒนา ที่จะต้องเร่งพัฒนาประเทศ ให้มีการเจริญเติบโตในด้านเศรษฐกิจตามวิธีการพัฒนาของโลกตะวันตก

ด้วยเหตุนี้ได้ส่งผลให้การพัฒนาในประเทศไทยนั้น ได้มีการจัดทำแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติขึ้นมาเป็นฉบับแรกในปี พ.ศ. 2504 ซึ่งกระบวนการพัฒนาประเทศ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1-2 (พ.ศ. 2504-2514) เป็นการพัฒนาที่เน้นการสร้าง ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ด้วยการลงทุนกระจายการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะ ถนน ไฟฟ้า และประปา แต่เกิดปัญหาช่องว่างการกระจายรายได้และคุณภาพชีวิตของคนในชนบท แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาสังคม การลดอัตราการ เพิ่มประชากร และการกระจายรายได้ ควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ต่อมาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ความผันผวนทางการเมืองและวิกฤตการณ์น้ำมัน ก่อให้เกิดปัญหา การขาดดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดอย่างรุนแรง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5-6 (พ.ศ. 2525-2534) จึงมุ่งเน้นการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ รวมทั้งให้ ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความยากจนมากขึ้น อย่างไรก็ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกได้ ส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจส่วนรวมขยายตัวอย่างรวดเร็วเกินกว่าพื้นฐานทางเศรษฐกิจจะรองรับได้ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) จึงได้เริ่มปรับแนวคิดไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมุ่ง การรักษาระดับการเจริญเติบโตในระดับที่เหมาะสม ควบคู่ไปกับการรักษาเสถียรภาพ การกระจาย รายได้ที่เป็นธรรม ตลอดจนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม

ผลการพัฒนาประเทศในช่วง 7 แผนที่ผ่านมา พอสรุปได้ว่าประเทศไทยประสบ ผลสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่การเติบโตดังกล่าวยังอยู่บนพื้นฐาน ความไม่สมดุลของการพัฒนา กล่าวคือ ปัญหาความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้และ ผลประโยชน์จากการพัฒนาระหว่างภาค ระหว่างชนบทกับเมือง และระหว่างกลุ่มคนในสังคม ยัง เป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย ทั้งก่อให้เกิดปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมา อาทิ ปัญหายาเสพติดและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ขณะเดียวกัน ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้ประโยชน์อย่างสิ้นเปลือง และเมื่อร่อยหรอลงก็นำไปสู่ปัญหาความ ชัดแย้งซึ่งทรัพยากร ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและความเสื่อมโทรมทางสิ่งแวดล้อมอย่าง รุนแรง จึงนำไปสู่ข้อสรุปผลการพัฒนาที่ว่า แม้เศรษฐกิจขยายตัวในระดับดี แต่สังคมมีปัญหาและ การพัฒนาไม่ยั่งยืน

จากวิกฤตการณ์การพัฒนาที่ขึ้นชื่อว่าเศรษฐกิจดี แต่สังคมมีปัญหา ได้ส่งผลให้เกิด การวางแผนการพัฒนามาสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ที่เน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และใช้เศรษฐกิจเป็นเพียงเครื่องมือช่วยพัฒนาให้คนมี

ความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนามาเป็นการพัฒนาแบบองค์รวม มีกระบวนการที่จะเชื่อมโยงมิติต่าง ๆ ของการพัฒนา ตลอดจนเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายในสังคมมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนา อย่างไรก็ตาม ในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ประเทศต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อคนและสังคมโดยรวม

วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมอย่างรุนแรง เกิดปัญหาทั้งภาคการเงินและอสังหาริมทรัพย์ก่อให้เกิดหนี้สาธารณะ และการขาดดุลงบประมาณ รวมไปถึงปัญหาคุณภาพชีวิตของคนไทย โดยเฉพาะปัญหาความยากจน และความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ที่มีความรุนแรงขึ้น ภาวะความยากจนที่มีแนวโน้มลดลงมาโดยตลอดในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจก็กลับเพิ่มสูงขึ้น การกระจายรายได้ก็แผ่ลง จำนวนคนว่างงานก็มีเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว หลังจากที่ประเทศไทยต้องประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำและได้รับการช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ IMF ในช่วงปี พ.ศ. 2540 - พ.ศ. 2546 ประชาชนชาวบ้าน แกนนำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ทบทวนสรุปบทเรียนเกี่ยวกับระบบการคุ้มครองทางสังคม (Social Safety Net) ที่มีอยู่ในสังคมไทย พบว่า ความเป็นเครือข่าย ทุนทางสังคมในด้านต่าง ๆ ในชุมชน สามารถช่วยรองรับการแก้ปัญหาจากภายนอกได้เป็นอย่างดี ทำให้มีการรวมตัวกันฟื้นฟูระบบคุณค่าทางสังคมที่มีอยู่มาช่วยเหลือเกื้อกูลในลักษณะของการจัดสวัสดิการชุมชน จากฐานทุนด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ของชุมชน เช่น การจัดสวัสดิการจากฐานกลุ่มออมทรัพย์ องค์การการเงิน วิสาหกิจชุมชน กิจกรรมทางศาสนา การจัดการทรัพยากร ฯลฯ

การเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ทำให้เกิดการทบทวนทิศทางการพัฒนาใหม่ โดยเริ่มที่หันมาให้ความสนใจกับ “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งพยายามที่จะยึดคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาต่อจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ซึ่งในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 และ 10 นั้นได้ให้ความสำคัญ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ควบคู่ไปกับการระดมทรัพยากรพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” โดยให้ความสำคัญต่อการรวมพลังสังคมจากทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมดำเนินการในทุกขั้นตอนของแผนฯ พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติรวมทั้งการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง

แต่ปีแรกของการใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ก็ต้องเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอีกครั้ง ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากสถาบันการเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศที่ได้ชื่อว่าเป็น “แม่แบบของการพัฒนา” ประสบปัญหาขาดทุน ล้มละลาย ส่งผลให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจทั่วโลก ในส่วนของประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ด้วย เพราะการส่งออก

ประสบปัญหา ทำให้เสียดุลการค้า โดยเฉพาะประเทศคู่ค้าที่อยู่ในโซนยุโรป และอเมริกา ต่างก็ลดการนำเข้าสินค้าจากไทยและประเทศอื่น ๆ

การพัฒนาชุมชนตั้งแต่เริ่มใช้ครั้งแรกจนกระทั่งปัจจุบันจะเห็นได้ว่า มีการปรับตัวเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์อยู่เสมอ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะการพัฒนาชุมชนนั้นไม่ตั้งอยู่บนหลักการที่ตายตัวแน่นอน แต่การพัฒนาชุมชนนั้นมีลักษณะที่เป็นพลวัตสูง ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามสิ่งหนึ่งที่ได้สังเกตเห็นได้จากพัฒนาการของการพัฒนาชุมชนในประเทศไทย คือ ทุนที่ใช้ในการพัฒนาชุมชน โดยเริ่มจากการสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐาน ผ่านเงินงบประมาณที่ภาครัฐลงทุนจนเริ่มที่จะหันมาให้ความสำคัญกับทุนที่ไม่ใช่เงินมากขึ้น หลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ

ทุนที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนนั้นมีหลายลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นทุนเงิน ทุนคน ทุนทางสังคม ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุนภูมิปัญญา เป็นต้น แต่ปัจจุบันแนวคิดการพัฒนาชุมชนให้ความสนใจกับการใช้ทุนที่มีอยู่ในชุมชน นั่นก็หมายถึง ทุนที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนก็ต้องเป็นทุนที่มีอยู่ในชุมชนเป็นหลัก ซึ่งฐานทุนในชุมชนก็มีอยู่ในหลายลักษณะ เช่น กลุ่มการเงิน ชุมชน กลุ่มสวัสดิการชุมชน กลุ่มองค์กรชุมชน แต่ฐานทุนที่คนในชุมชนนิยมนำมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาชุมชนก็คือ ฐานทุนที่เป็นตัวเงินอาจจะมาจากนโยบายของรัฐ จากหลักการทางศาสนา จากการจัดสวัสดิการ ล้วนแต่เป็นทุนหลักที่ใช้ในการพัฒนาชุมชน ทั้งนี้จะเห็นได้จากฐานทุนด้านต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชนที่ได้กล่าวมาข้างต้นล้วนแต่เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชุมชนที่เน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ดังนั้น กองทุนชุมชนจึงถือเป็นทุนหลักของการดูแล และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ที่สามารถจัดการได้ด้วยศักยภาพของสมาชิกในชุมชนของตน โดยเฉพาะสังคมชนบทของไทยที่มีลักษณะพื้นฐานมาจากชุมชนหมู่บ้าน ซึ่งมีรากฐานองค์ความรู้มาจากวิถีการผลิตในสังคมภาคเกษตรกรรมที่เอื้อต่อการเกิดระบบกองทุนชุมชนอยู่แล้ว ดังนั้นรูปแบบการประสานความร่วมมือในการจัดตั้งกองทุนชุมชนจากภาคส่วนต่าง ๆ จึงถือเป็นการยกระดับการจัดตั้งกองทุนชุมชนแบบพื้นบ้านไปสู่รูปแบบการจัดตั้งกองทุนชุมชนแบบทันสมัยโดยการใช้ฐานของทุนในรูปแบบต่าง ๆ และการพัฒนาเป็นหลัก (ชัยวัชรน์ หน่อรัตน์, 2546, น. 13)

ดังนั้น กองทุนชุมชนจึงมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างพัฒนาอาชีพของคนในชุมชนหรือแม้แต่การช่วยเหลือเบื้องต้น เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด ซึ่งการบริหารจัดการกองทุนชุมชนที่ตั้งอยู่บนฐานของวัฒนธรรมชุมชน อาศัยความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ความเป็นเครือญาติกันนั้น ก็จะสามารถทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาชุมชน พัฒนาทุนทางสังคมของตน มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม ส่งผลให้เกิดการพึ่งตนเองและการช่วยเหลือกันด้านเศรษฐกิจ ที่จะนำสู่การมีจิตสำนึกความเป็นชุมชนร่วมกัน

จากการศึกษาพบว่า ชุมชนแผ่นดินทองคอยรุดดีกัวมีลักษณะของกองทุนที่เอื้อต่อแนวคิดดังกล่าวข้างต้น อีกทั้งยังมีปรากฏการณ์ที่สามารถเชื่อมโยงให้เห็นว่า กองทุนชุมชนนั้นมีส่วนในการพัฒนาชุมชนดังปรากฏการณ์ต่อไปนี้

ปัจจุบัน ชุมชนเรามีกองทุนมากมาย มีกลุ่มต่าง ๆ แต่กลุ่มที่เห็นชัดเจนมากที่สุดก็คือกลุ่มอาชีพทั้ง 6 กลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มหัตถกรรม คหกรรม การค้า สัตว์เศรษฐกิจ เกษตรกรรม และโรงสีชุมชน ซึ่งกลุ่มอาชีพเหล่านี้ล้วนแต่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากกองทุนเงินล้านทั้งสิ้น มากน้อยแล้วแต่ความจำเป็นของแต่ละกลุ่มอาชีพ (สมชาย สมานตระกูล, สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2553)

ป่าได้รับชะงาดจากการคัดเลือกของทางมัสยิดว่า เป็นผู้ที่มีสิทธิที่จะได้รับชะงาดเนื่องจากครอบครัวของป่าไม่ได้ร่ำรวย หาเช้ากินค่ำ บางวันก็พอกินบางวันก็ไม่พอกิน ลูก ๆ ของป่าเขาต่างคนก็ต่างต้องหาเลี้ยงครอบครัวตัวเอง ป่าเลยได้สิทธิรับชะงาดป่าได้รับเป็นเงินจำนวนหนึ่งกับพวกข้าวสารอาหารแห้ง มันทำให้ป่าพอที่จะนำมาจุนเจือครอบครัว พอมีกินมีใช้ไปได้พักหนึ่ง มีกำลังใจที่จะหางาน หาเงิน ป่าถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่ทำให้ป่าลุกขึ้นมาสู้ชีวิตได้ใหม่อีกครั้ง เพราะหลังจากที่ป่าได้รับการช่วยเหลือจากกองทุนชะงาดก็ทำให้ป่ามีเวลาพอที่จะฟื้นตัว และหางานทำโดยไม่เดือดร้อน หลังจากนั้นป่าก็มีอาชีพทำให้ป่าสามารถเลี้ยงตัวเองได้มาจนถึงทุกวันนี้ (ป่านิด (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2553)

จากการปรากฏการณ์ข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานกองทุนชุมชนแผ่นดินทองคอยรุดดีกัว หมู่ที่ 5 แขวงโคกแฝด เขตหนองจอก กรุงเทพมหานครว่า ชุมชนมีวิธีการการดำเนินงาน บริหารจัดการกองทุนชุมชนอย่างไรและกองทุนนี้ได้ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนแผ่นดินทองคอยรุดดีกัวอย่างไรบ้าง

คำถามการวิจัย

กองทุนชุมชนแผ่นดินทองคอยรุดดีกัว มีการบริหารจัดการอย่างไรและส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนแผ่นดินทองคอยรุดดีกัวอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกองทุนชุมชนแผ่นดินทองคอยรุดตักวา หมู่ที่ 5 แขวงโคกแฝด เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมของกองทุนชุมชนแผ่นดินทองคอยรุดตักวา ที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้ เน้นการศึกษาการบริหารจัดการกองทุนชุมชนแผ่นดินทองคอยรุดตักวา และผลของการดำเนินกิจกรรมของกองทุนฯที่จะนำมาแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาชุมชน โดยศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้อง

1. ศึกษาการบริหารจัดการกองทุนชุมชนแผ่นดินทองคอยรุดตักวา หมู่ที่ 5 ตำบลโคกแฝด อำเภอหนองจอก กรุงเทพมหานคร
  - 1.1 ศึกษาความเป็นมาของกองทุนชุมชนแผ่นดินทองคอยรุดตักวา
  - 1.2 ศึกษาถึงโครงสร้างและวัตถุประสงค์ กฎระเบียบ การดำเนินการ บริหารจัดการกองทุนชุมชนแผ่นดินทองคอยรุดตักวา
2. ศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมของกองทุนชุมชนแผ่นดินทองคอยรุดตักวา ที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) ผู้ศึกษาได้เลือกพื้นที่ในการศึกษาคือชุมชนแผ่นดินทองคอยรุดตักวา หมู่ที่ 5 แขวงโคกแฝด เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นชุมชนมีกิจกรรมการพัฒนาชุมชนมากมาย รวมถึงกิจกรรมในเรื่องของกองทุนชุมชน ที่มีการจัดการ กระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนขึ้น ซึ่งตรงกับการศึกษาของผู้ศึกษาที่ได้กำหนดกรอบการศึกษาเอาไว้แล้ว

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ได้ทราบถึงการบริหารจัดการกองทุนชุมชนแผ่นดินทองคอยรุตดี๊กว่า ที่นำหลักศาสนาและฐานวัฒนธรรมชุมชน เรื่องความเป็นเครือญาติ ทูทางสังคม มาช่วยในการบริหารจัดการกองทุน
2. ได้ทราบถึงการพัฒนาชุมชนที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมของกองทุนชุมชนแผ่นดินทองคอยรุตดี๊กว่า
3. ผลที่เกิดขึ้นจากการศึกษา สามารถเป็นประโยชน์แก่ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเห็นความสำคัญของการดำเนินกิจกรรมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนได้

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

ชุมชน หมายถึง ชุมชนแผ่นดินทองคอยรุตดี๊กว่า หมู่ที่ 5 แขวงโคกแฝด เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

กองทุนชุมชน หมายถึง กองทุนที่มีอยู่ในชุมชน 4 กองทุน คือ กองทุนเงินล้าน, สหกรณ์ร้านค้าชุมชน, กองทุนชะกาด และกองทุนฅาปนกิจสงเคราะห์ชุมชน

การพัฒนาชุมชน หมายถึง การสร้างและการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในชุมชนให้มีความใกล้ชิด ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการรวมกลุ่มกันเพื่อที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของกองทุน การมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานของกองทุน

การมีส่วนร่วมของสมาชิก หมายถึง ความแตกต่างที่สมาชิกของแต่ละกองทุนทำกิจกรรมกับกองทุน ได้แก่ การถือหุ้น การฝากเงิน การกู้เงิน และการปันผลของสมาชิก

ทูทางสังคม หมายถึง ระบบความสัมพันธ์ของคน que แสดงออกทางค่านิยมที่ไม่เป็นทางการที่มีความสอดคล้องกับศีลธรรมอันดีงามของชุมชน โดยเน้นความสัมพันธ์ใกล้ชิดและค่านิยมความเชื่อถือที่มีส่วนทำให้คนเกิดความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไว้วางใจกันหรือต่างตอบแทนกันในบรรทัดฐานเดียวกัน